WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
info@wwf.fi
wwf.fi • panda.org

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle 16.9.2025

Viite: K 16/2025 vp

Asia: WWF:n kirjallinen lausunto aiheesta Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2025

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Ilmastovuosikertomus 2025 tarjoaa kattavan kuvauksen Suomen ilmastotoimien ja -tavoitteiden tämänhetkisestä tilasta. Vuosikertomus tarjoaa erinomaisen pohjan koko eduskunnalle ilmastopolitiikan yhteisen tilannekuvan luomiseen.
On kiitettävää, että Suomi on edennyt etenkin fossiilisten päästöjen vähentämisen saralla, mutta samaan aikaan on korostettava sitä, että nettopäästöt eivät ole vähentyneet 30 vuoteen. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että maankäyttösektorin nielut ovat kutistuneet viimeisen 15 vuoden ajan.
Ilmastovuosikertomuksen suurin puute on, että hallitus ei esitä uskottavaa polkua Suomen kansallisen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen eikä Suomen EU-velvoitteiden toteuttamiseen.
WWF haluaa erityisesti kiinnittää maa- ja metsätalousvaliokunnan huomion seuraavaan neljään aihepiiriin:

1. Maankäyttösektorille vielä enemmän huomiota

Ilmastovuosikertomuksessa tuodaan esille maankäyttösektorin alijäämää ja sen vaikutuksia ilmastotavoitteisiin, mutta alijäämän syiden esittely ja sen merkitys jää kaikesta huolimatta edelleen liian vähälle huomiolle suhteessa sen merkittävyyteen.
Vuosikertomuksessa esitellään vuonna 2022 hyväksytty Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa (MISU), mutta on huomioitavaa, että se oli alun perin täysin alimitoitettu eikä sitä ole kaikilta osin toimeenpantu. Viimeisimpien arvioiden mukaan perusuralla, eli nykyisillä ohjauskeinoilla, nieluvaje suhteessa Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen edellyttämään tasoon on vuonna 2035 noin 34 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia (CO_2-ekv). Maankäyttösektorin ilmasto-ohjelman vaikutus (3 Mt CO_2-ekv/ v) olisi siis vain kymmenesosa tarvittavasta. Tästä on vedettävä johtopäätös, että **Maankäyttösektorin ilmasto-ohjelma (MISU) on päivitettävä viipymättä**.
Tähän olisi valiokunnan hyvä kiinnittää huomiota lausunnossaan.
Viime vuosien julkisessa keskustelussa ja asiantuntijaselvityksissä on esitetty runsaasti toimivia keinoja metsänielujen vahvistamiseksi, joten MISU:n päivittäminen olisi mahdollista tehdä vielä tällä hallituskaudella. WWF:n kannattamia toimia ovat muun muassa puustoa koskevien minimikriteerien palauttaminen metsälakiin, siirtyminen jatkuvapeitteiseen metsänhoitoon turvemailla, maankäytön muutosmaksu ja poltettavan puubiomassan verotus. Metsänomistajille on luotava taloudellisen kannustimet lisätä nieluja ja välttää nieluja heikentäviä toimia. Kolmen professorin työryhmän

1.9.2025 julkaistussa raportissa esitelty hiilivuokramekanismi on kokeilemisen ja jatkokehittämisen arvioinen (*Ollikainen, Markku, Juha Honkatukia ja Timo Pukkala. Kansantaloudellisesti tasapainoinen nielupolku Suomen hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen. Koneen säätiö 1.9.2025*).
Metsänieluja ei saada riittävälle tasolle ilman talousmetisen hakkuiden maltillistamista. Hakkuumäärien lasku 15 prosentilla 10 vuoden aikajaksolla ei romuttaisi suomalaista puunjalostusteollisuutta, etenkin jos keskitytään puun polton vähentämiseen. Valtio voi osaltaan suoraan vaikuttaa hakkuumääriin ohjaamalla Metsähallituksen hakkuita. Hallituksen kaavailema Metsähallituksen tuloutustavoitteen kasvattaminen ei saisi johtaa hakkuumäärän lisääntymisiin valtion metsissä.
Huomionarvoista on, että jos metsäalan päästöjä ei saada vähennettyä, kohdistuu päästövähennysten paine yhä enenevissä määrin liikenteeseen ja maatalouteen, mahdollisesti johtaen korkeampiin kustannuksiin kansalaisille esim. ruoan ja polttoaineen hinnan nousemisen myötä.

2. Toimimattomuuden hinta

Vuoden 2025 ilmastovuosikertomuksessa nostetaan ansiokkaasti esille toimimattomuuden kustannukset. On tärkeää huomioida, että toimimatta jättäminen aiheuttaa niin suoria kuin välillisiä uhkia ihmisten terveydelle ja turvallisuudelle globaalisti ja paikallisesti Suomessa, ja talouden uhkakuvien ja menetettyjen hyötyjen myötä. Näihin uhkakuviin kuuluu myös finanssipoliittisia riskejä, mikäli Suomi ei pysty täyttämään EU-ilmastolainsäädännön mukaisia vähentämissitoumuksiaan, joista muun muassa Talouspolitiikan arviointineuvosto on varoittanut.
On hyvä, että ilmastovuosikertomuksessa tuodaan esille se, että mikäli Suomi ei täytä EU:n LULUCF-asetuksen velvoitteita, siitä koituu hyvin vakavia taloudellisia seurauksia. Nykyisen lainsäädännön mukaan vajetta voidaan paikata hankkimalla muilta jäsenmailta LULUCF-yksiköitä, joiden saatavuus ja hintataso on kuitenkin vielä hämärän peitossa. Toinen joustomekanismi on taakanjakosektorin päästöyksiköiden hankkiminen.
LULUCF-asetuksen ensimmäisellä velvoitekaudella, vuosina 2021–2025 nieluvajetta on kertynyt noin 110 Mt ja skenaarioiden mukaan vajeen kertyminen jatkuu myös toisella velvoitekaudella, vuosina 2026–2030, jolloin laskentatapa muuttuu. Vuoteen 2030 mennessä Suomen kumulatiivinen nieluvaje tulee olemaan suuruusluokkaa 150 miljoonaa tonnia CO2-ekvivalenttia. Tästä koituu **miljardiluokan kustannukset veronmaksajille**. Vaikka nämä kulut toteutuvat vasta nykyisen hallituskauden päätyttyä, olisi vastuullista politiikkaa pyrkiä näitä taloudellisia riskejä vahvistamalla maankäyttösektorin ilmastotoimia.

3. Tekniset nielut

Vaikka Suomen toimien ensisijaisen fokuksen tulisi olla luonnollisissa nieluissa, ilmastonmuutoksen torjumiseen tarvitaan laajoja, monipuolisia toimia. Teknisillä nieluilla, eli biogeenisen hiilidioksidin talteenotolla ja pysyvällä varastoinnilla, voi pitkällä aikavälillä olla rooli tässä, kunhan niiden käyttö ei johda biomassan käytön lisääntymiseen, mikä puolestaan heikentäisi luonnon nieluja.
Hiilidioksidin talteenottoon liittyy vielä tällä hetkellä kysymyksiä, jotka vaikuttavat sen tehokkuuteen. Yksi näistä on sen energiaintensiivisyys – yhden hiilidioksiditonnin poistamiseen ilmakehästä ja kuljetukseen loppusijoituspaikkaan kuluu noin megawattitunti (MWh) sähköä. Vertailun vuoksi tämä on saman verran sähköä kuin mitä saataisiin polttamalla puuta lauhdevoimalassa. Tilanteessa, jossa hiilidioksidin talteenottoon vaadittava sähkö tuotettaisiin puun polttamisella, kaikki tuotettu sähkö siis kuluisi sen päästöjen talteen ottamiseen ja nettohyöty olisi nolla.

4. Sopeutuminen

Ilmastonmuutoksen sopeutuminen kuuluu luonnollisesti ilmastovuosikertomukseen aihepiiriin. Vuosikertomuksessa esitellään Kansallista ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmaa 2030 (KISS2030). Ilmastonmuutokseen sopeutuminen on jo vuosikausia kuulunut kehittyvien maiden ilmastopolitiikan agendalle ja tulee myös Suomessa yhä ajankohtaisemmaksi ilmastonmuutoksen edetessä. Samalla kun hillitsemme ilmastonmuutosta, tulee meidän myös sopeutua sen tuomiin riskeihin ja muutoksiin. Tähän liittyy myös vuosikertomukseen vaihtuvana teemana nostettu yhteys terveyteen. Ilmastonmuutoksen haitalliset terveysvaikutukset tulevat kasvamaan tulevina vuosina, muun muassa intensiivisempien hellejaksojen myötä, ja onkin tärkeää, että terveysvaikutukset ovat tiiviisti osana ilmastonmuutokseen sopeutumista jatkossakin.
Maa- ja metsätalouden kannalta erityisen tärkeää on – myös vuosikertomuksessa esitellyt – uhat ruoantuotannolle ja metsille. Yhä vaihtelevammat ja intensiivisemmät sään ääri-ilmiöt, kuten myrskyt, rankkasateet ja kuivuusjaksot voivat vaikuttaa kotimaiseen ruoantuotantoon. Ravinteiden huuhtoutumisen lisääntynyt riski on uhka sekä peltojen viljavuudelle että vesistöjen tilaan. Metsätaloutta uhkaavat muun muassa lisääntyvät metsätuhot sekä puita vaurioittavien tautien leviäminen.
Suomen kokonaisturvallisuuden, huoltovarmuuden, sekä ihmisten ja ympäristön terveyden vuoksi sopeutumistoimiin pitäisi valmistautua ja niitä pitäisi tehdä aktiivisesti yhdessä ilmastonmuutoksen hillinnän rinnalla.

Lisätietoja aiheesta antaa mielellään:
Bernt Nordman, ilmasto-ohjelman johtaja, puh 050 5250348, bernt.nordman@wwf.fi

Kunnioittavasti,

Maailman Luonnon Säätiö (WWF) Suomen Rahasto, sr

Elina Erkkilä
Suojelujohtaja

Bernt Nordman
Ilmasto-ohjelman johtaja